

Data: 27.10.2023

Dotyczy: [Rzeczpospolita](#)

SKUTKI NIEZŁOŻENIA WNIOSKU O OGŁOSZENIE UPADŁOŚCI PRZEZ CZŁONKA ZARZĄDU

Przyjęcie, że członek zarządu zwolniony jest z obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w sytuacji, gdy spółka zalega z płatnościami wyłącznie w odniesieniu do jednego wierzyciela, stawiałoby w uprzywilejowanej pozycji tych członków zarządu, których spółki miałyby tylko jednego wierzyciela – Skarb Państwa, w stosunku do tych, których spółki miałyby co najmniej dwóch wierzycieli – uznał NSA.

Zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego w takiej sytuacji doszłoby do oczywistego nierównego traktowania członków zarządu (osób trzecich) w zależności od tego, ilu wierzycieli miały zarządzane przez nich spółki oraz do osłabienia funkcji gwarancyjnej odpowiedzialności osób trzecich. Naruszałoby to ich równość wobec prawa (wyrok NSA z 9 grudnia 2022 r., sygn. III FSK 1097/21, LEX nr 3444707).

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Warszawie 30 grudnia 2016 roku wydał decyzję w przedmiocie orzeczenia o solidarnej odpowiedzialności członka zarządu M.Z. wraz ze spółką D. sp. z o.o. za zaległości podatkowe spółki w podatku VAT za grudzień 2010. Po zaskarżeniu przez M.Z. ww. decyzji do wojewódzkiego sądu administracyjnego, wyrokiem z 9 października 2018 roku WSA oddalił skargę.

Od wyroku WSA M.Z. wniósł skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Zdaniem skarżącego WSA błędnie przyjął, że nie zachodzą w stosunku do skarżącego przesłanki uwalniające go od odpowiedzialności, podczas gdy sytuacja ekonomiczna spółki nie uzasadniała złożenia wniosku o upadłość. Ponadto skarżący wskazał, że nawet gdyby wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony, to sąd upadłościowy nie mógłby ogłosić upadłości spółki wobec braku innych wierzycieli niż Skarb Państwa i z uwagi na brak majątku spółki, a tym samym cel ww. wniosku, czyli zaspokojenie chociażby w nieznaczej części wierzytelności Skarbu Państwa, nie zostałyby osiągnięty. NSA oddalił skargę kasacyjną M.Z.

ZDANIEM AUTORKI

Zarówno dotychczasowe orzecznictwo, jak i przepisy Ordynacji podatkowej wskazują, że jednym ze sposobów uniknięcia odpowiedzialności za zaległości podatkowe spółki przez członka zarządu jest zgłoszenie we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki lub wykazanie, że niezgłoszenie takiego wniosku nastąpiło bez winy członka zarządu. W komentowanym wyroku NSA odniósł się do zagadnienia bezcelowości złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki w przypadku oczywistego braku majątku spółki. W wyroku NSA jednoznacznie wskazał, że przesłanka zwalniająca członka zarządu od odpowiedzialności za zaległości podatkowe spółki, wymieniona w art. 116 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej, odnosi się wyłącznie do zgłoszenia wniosku, a nie do skutku tego wniosku, jakim jest ogłoszenie upadłości. Wniosek o ogłoszenie upadłości spółki należy złożyć wówczas, gdy zaistnieją ustawowe przesłanki niewypłacalności spółki. Jeżeli zatem spółka nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań, członek zarządu w każdym przypadku powinien złożyć ww. wniosek, nie zaś rozważać, czy zgłoszenie takiego wniosku doprowadzi w konsekwencji do

ogłoszenia upadłości spółki czy też nie. Ponadto NSA podkreślił, że członek zarządu nie posiada kompetencji do dokonania oceny, czy faktycznie zaistniały przesłanki do ogłoszenia upadłości. To do sądu upadłościowego należy ocena, czy faktycznie spółka nie wykonuje zobowiązań i czy istnieją podstawy do wszczęcia postępowania upadłościowego. Co równie istotne, NSA wskazał, że nawet niewykonywanie przez spółkę wymagalnych zobowiązań wobec wyłącznie jednego wierzyciela, nie zwalnia członka zarządu z obowiązku zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Przyjęcie, iż członek zarządu jest zwolniony z obowiązku złożenia ww. wniosku w sytuacji, gdy spółka zalega z płatnościami wyłącznie w odniesieniu do jednego wierzyciela, doprowadziłoby do nieuzasadnionego rozróżnienia pomiędzy członkami zarządu, w zależności od tego, ilu wierzycieli miały zarządzane przez nich spółki. Ponadto osłabiłoby to znacznie funkcję gwarancyjną przepisów o odpowiedzialności solidarnej członków zarządu za zaległości podatkowe spółki.

Joanna Wcisło-Jaśkowska, radca prawny w [poznzańskim biurze Rödl & Partner](#)